

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Formularium Episcopale

Barbosa, Agostinho

Coloniae Agrippinae, 1680

Circa Licentias Pro Iis, Qui Necessitate urgente erunt intra claustra
Monasteriorum Monialium admittendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10456

rum possis unā cum uno ex illis, quos superius nominavimus, te adjunctō comite, ingredi, cui etiam comiti eo casu intra eadem septa ingredien- di licentiam impartimur; Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec revocentur per nos duntaxat duraturis. In quorum fidem &c.

FORMULA XLV.

Facultatis visitandi monasteria Mo-
nialium ex delegatione.

Apostolica.

D. Rodericus &c. Dilecto nobis in CHRISTO Reverendo N. Salvatorem in Domino. De tua fide, prudentialia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi, auctoritate Apostl. Nobis per diversas literas, tum Apostolica, tum etiam Illustrissimum DD. Cardinalium super Reformatione specialiter concessa, tibi per praesentes committimus, & mandamus, ut monasteria Monialium SS. NN. & N. Ordinis S. N. existentia in Diœcesi N. prout expediens tibi vide-

bitur, visites, & de iporum monasterio- rū statu, ac ipsarum Monialium vita, & Moribus Regularibus institutis, ac monastica disciplina diligenter inqui- ras, ac super his, & quibusunque ab- usibus, nec non criminibus, excessibus, & delictis, si quæ deprehenderis, pro- cessus facias, informationes quascun- que sumas, atque alia quæ tibi com- misimus, & quæcunque in præmissis, & circa ea necessarias, seu quomodo- libet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus & singulis plenam, amplam, & omni- modam potestatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Priorissis, Pra- fectiss & aliâs quibuscunque superiori- bus dictorum Monasteriorum, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna privationis officiorum obtentorum, atque etiam censuris, aliisque pœnis Ecclesiasticis, arbitrio tuo infligendis, ut mandatis tuis pareant, ne te in visi- tatione, correctione, aliisque per te fa- ciendis quoquomodo impediant per se, nec per alios quovis quæsito colo- re, vel prætextu. In quorum fidem &c. Dat. &c.

CIRCA LICENTIAS PRO IIS, QUI NECESSI-
tate urgente erunt intra claustra Monasterio-
rum Monialium admittendi.

I NGREDI vero (ut verbis utar Concilij Trid. sess. 15. de Regul. cap. 5.)

intra septa Monasterij nemini licet cujuscunque generis, aut conditionis,

F

sexus,

sexus, vel etatis fuerit, sine Episcopi, vel superioris licentia in scriptis obediens, sub excommunicationis pena ipso facto incurrenda. Dare autem Episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessariis: quare in his licentiis concedendis sequentibus formulis uti poterit.

FORMULA XLVI.

Pro Confessore ministraturo Sacramenta.

Vide que habes sub formula XXVI. usque ad XXIX.

FORMULA XLVII.

Pro Medico & Chirurgo.

Tibi N. Medico licentiam concedimus ad annum dutaturam, ut juramento prius praestito septa Monasteriorum Monialium sanctorum N. & N. ingredi possis, ad curandum infirmitatem earum, quae in infirmitaria communis in lecto, vel ubi ea non fuerit, in propria camera, in lecto jacent, nec ad crateres se transferre possunt, jurando te obstringentes, ut omni honestate servata, non ingeras te in alias ulla res, nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in monasterio manentibus loquaris, sed rectâ viâ eundo, & redeundo comitatus semper duabus gravioribus Monialibus ad id ab Abbatissa deputatis, præcedenteque semper ad tui ingressum campanula signo, & non nisi post ortum solis ingrediatis, & ante occasum eas, sub pœnis si contra feceris &c. In quorum fidem &c. Dat. &c.

FORMULA XLVIII.

Pro Operariis, Fabris, bajulis, aliisque auxiliariis, & artificibus.

Tibi N. fabro lignario, seu bajulo aut cæmentario sive... licentiam concedimus, ut juramento prius praestito clausuram monasterii S.N. ingredi possis, sociatus ad minus duabus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatisse deputatis, atque in eo opere tuam per dies... præstare, quam quantocius perficere curabis, nec ad alia loca monasterii accedes, neque aliis te rebus, aut colloquis ullo pacto immiscebis, tractando tantum cum Abbatissa, aut aliis deputatis ad illud opus, ita ut ante ortum solis non ingrediaris, & ante occasum semper exetas, serveisque in omnibus præstitum in manibus nostris juramentum, sub pœnis &c. In quorum fidem &c. Dat. &c.

FORMULA XLIX.

Pro villicis & Colonis.

Tibi N. villico Monasterii S. N. licentiam damus, ut quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad crateres in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino necessaria intra clausuram erunt

erunt deferenda, tunc in monasterium
tantum cum dictis rebus admitti possis
præsentibus Monialibus deputatis, ubi
de aliis rebus quibuscunque extra offi-
cium tuum loqui non debeas, nec etiā
ibi comedere, aut amplius quam ne-
cessitas deponendi dictos fructus po-
stulat, manere, cùm in factoris æde, ut
possis cibum sumere tibi commoditas
erit præbenda, atque hanc ob causam
ante omnia juramentum præstare de-
bebis in manibus eorum, qui à nobis
deputati sunt, sub pœnis &c.

FORMULA LI.

*Pro electore, aut alio hujusmodi
operario.*

Tibi N. licentiam concedimus per sex menses duraturam , ut jura-
mento prius præstito , quando ab Ab-
batissa vocatus, necesse fuerit te ingre-
di claustra monasterii S. N. horti, aut
viridarii colendi , seu fructus legendi,
aut alterius similis operis causa non ali-
ter, quam recto itinere in locum depu-
tatum pergas, post ortum solis associa-
tus semper duabus Monialibus seniori-
bus ab Abbatissa deputatis, nec in ali-
um locum trans eas, nec cum alia ulla
sub quocunque prætextu loquaris, aut
literas, vel nuntium intus, sive extra
deferas, sed in omnibus juramentura
in manibus nostris præstitum observes,
& ante solis occasum ex eas, poenis &c.

FORMULA L.

Pro factoribus urbanis.

Tibi N. factori deputato ad res omnes monasterii S. N. concedimus licentiam per annum duraturam, ut si aliquando ex magna necessitate oportuerit te ingredi septa monasteris (cum alioquin res, & negotia tua ad crates in alloquitorie publico expedire debeas, ut tunc nonnisi post ortum solis, & associatus duabus Monialibus deputatis, & dato signo campanulae, rectâ viâ pergas ad locum, ubi opera tua fuerit necessaria, & quamprimum inde te expedire procures, ita ut omnino eas ante occasum solis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, seu nuncium intus, vel extra deferas, & in omnibus juramentum in manibus nostris, seu eorum, quos deputavimus, præstes, sub pœnis &c.

FORMULA LII.

*Juramenti praestandi ab admissentis in-
tra clausuram monasteriorum
Monialium.*

Ego N. sacerdos aetatis quadraginta annorum Confessarius electus & deputatus Monasterii S. N. policeor & juro, me eos tantum ob clausuram monasterii ingressurum.

quos urgens necessitas afferet, hoc est, ut infirmarum Monialium Confessiones audiam, iisdem oleum sanctum praebeam, earundemque animas ex ritu S. Ecclesiæ commendem (*si medicus fuerit dicar,*) ut infirmarum curationi vacem. *Si est alius, adjungat,* ut murum ædificem, aut panem coquendum feram, vel farinam afferam, vel ut tabularia accommodem, seu cancellos, aut januas. *Et sic deinceps, prout uniuersusque erit ars, & occasio monasteriorum ingrediendi, que semper explicetur;* Quibus casibus ita me habeo, ut non nisi claro die ingrediar, & ante solis occasum egrediar, & præter

munus meum, quod titè administrare curabo, nihil aliud omnino in monasterio agam, neque colloquiis ullis utar, sed egomet (*si Confessarius fuerit*) personaliter stola iudicatus, & superpelliceo accedam (*si medicus fuerit*) alios medicos non ducam, nisi qui aliis etiam Monasteriis medeantur, & facultatem in scriptis de novo pariter habeant, (*si alij erunt*) neque colloquiis ullis utar, ac ipsem personaliter accedam, nec ullum meo loco mittam, nisi obtentâ à superioribus licentia inscriptis. Ita me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia,

CIRCA BENEFICIORUM ERECTIONES.

In formulis beneficiariis adstruendis Episcopi aliquando inconsideratè se agunt, unde nullares nascuntur, & lites. Quare circa hanc quotidianam materiam aliquas principales formulas in presenti adiçere opere pretium duxi, precipue circa erectiones, provisiones, institutiones, & uniones quocunque beneficiorum, in hunc qui sequitur modum.

FORMULA LIII.

*Erectiones beneficij cum reservatione
jurispatronatus, de assensu Episcopi
propter augmentum.*

Drodericus à Cunha Dei, & Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus ac Dominus Bracharæ Hispaniarumque Primas &c. Universis, &

singulis has præsentes litteras inspetturis, visuris, & lectoris, tam præsentibus, quam futuris, salutem in Domino. Notum facimus, & attestamur, qualiter in pertinentiis civitatis Bracharen sis, & prope, ubi, dicitur N. existit quædam capella seu Ecclesia sine cura sub invocatione S. Mariæ &c. carens Rectore, capellano, & beneficato, nullos reditus habens, nisi ducatos decim debendos per N... nec in beneficium